

DOLENJSKI KULTURNI FESTIVAL
GORJUPOVA GALERIJA - KOSTANJEVICA NA KRKI

JOŽE GORJUP

RAZSTAVA BO ODPRTA
OD 23. VI. 1963
DO 2. IX. 1963

RAZSTAVA BO ODPRTA
V NEDELJO, 23. JUNIJA 1963 OB 11. URI
NA LAMUTOVEM RAZSTAVIŠČU
V KOSTANJEVICI

Slikar, grafik in kipar Jože Gorjup je bil rojen 20. aprila 1907 v Kostanjevici. Gimnazijo je študiral v Novem mestu. Tu je dobil v mladostno razgibanem ozračju, ki je sledilo v prvih letih drugega desetletja v Novem mestu pod Jakopičevim okriljem prirejeni umetnostni razstavi, prve umetniške pobude in začel kipariti in grafično ustvarjati. Sodeloval je v rokopisno izdajanem glasilu dijaške organizacije „Prosveta“ „Zarja“, ki je izhajala leta 1923 in 1924, leta 1925, zadnje leto njegovih študij na gimnaziji pa je bil urednik novega nadstrankarsko orientiranega dijaškega literarnega glasila „Mlada misel“. Največji vtis je nanj naredili Irični ekspresionizem Božidarja Jakca, ki se je izrazil v lesorezno ilustriranih lastnih pesmih. Tako razpoložen je prišel jeseni 1925 na umetniško akademijo v Zagrebu, kjer se je posvetil študiju kiparstva pri Kršiniću in posebno pri Meštroviću, čigar pobudam je ves zavzet sledil. Leta 1927 pa je odšel na akademijo v Firence, kjer je par let popreje študiral že V. Pilon. Tu se je posvetil slikarstvu in grafiki. Kot slikar se je naslonil predvsem na F. Careno, v grafiki pa na Celestina Celestinija, ki je bil tudi Pilonov učitelj. Leta 1930 je opravil v Firenci diplomski izpit in se naselil v Kostanjevici. Oženil se je s slikarico Francozinjo Marjetico Dufour in se začel uveljavljati v našem umetniškem življenju. Že naslednje leto 1931 je ustvaril svoje največje delo poslikanje prezbiterija cerkve sv. Miklavža v Kostanjevici, ki je želo splošno priznanje. Za to cerkev je ustvaril tudi pomembno, v tekmi z Meštrovičem oblikovano monumentalno podobo Križanega. Začetkom leta 1932 je gnojitev nosne korenine povzročila, da je moral v bolnico v Ljubljano, kjer je na posledicah operacije proti polnoči 30. aprila 1932 umrl. Pokopali so ga v Kostanjevici.

Novica o njegovi smrti je v umetniškem svetu vzbudila žalostno zavest, da smo zgubili mnogo obetajočega umetnika, prav ko je dozoreval za prvo žetev.

Njegova umetniška zapuščina, s katero Vas seznanja pričujoča razstava, nas potrjuje v prepričanju, da nas je prezgodnja smrt oropala resnične umetniške osebnosti. Čeprav to delo ne prikriva likovnih vplivov, ki so ga oblikovali, kaže vseeno globoko umetniško doživetje, ki se uspešno bori za ustrezen osebni likovni izraz. Gorjup je bil namreč izrazito pesniška narava, ki jo je likovno prebudil najprej ekspresionizem Božidarja Jakca, ki jo je iz intimnega doživljanja v trajnejšo monumentalno obliko vodil Meštrovičev zglede, renesančno vzdušje Firenc in Meštroviću v neki meri sorodno rapoloženje Carene pa ga je vodilo v deželo bukolinih idil, kjer ga je mamil globlja resnica življenja. Ob idili pa so zvenela tudi druga, časovno pogojena razpoloženja socialno kritičnega realizma, kar ga približuje Pilonu, obdrži pa v primeri s kraševsko trpkostjo Pilonovo še vedno prirojeno dolensko vedrost in čutimo, da je ta poteza verjetno bolj literarnega izvora kakor globlje-ga osebnega doživetja.

V zadnjih letih življenja se je Gorjup uveljavljal na skupnih razstavah slovenskih umetnikov: l. 1929 je razstavljal na grafični razstavi v Firencah, l. 1931 pa na pomladanskih razstavah v Toulonu v Franciji in v Beogradu. Trajen spomenik njegovega tu prvič do skupnostnega izraza dozorelega razvoja pa je prezbiterij cerkve sv. Miklavža v Kostanjevici, s katerim je zopet priboril stenski sliki v devetnajstem stoletju izgubljeno soglasje slikarje z arhitekturo.

Razstavo bo odprl in imel uvodno besedo akademik prof. dr. FRANCE STELE

Vsa dela je restavriral restavratorski oddelek Akademije za upodabljaajočo umetnost v Ljubljani pod vodstvom rednega profesorja MIRKA ŠUBICA Restavriranje pa je omogočil Sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti LRS